

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 87/13

Λουξεμβούργο, 11 Ιουλίου 2013

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέως στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις
C-199/12, C-200/12 και C-201/12
X, Y και Z κατά Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Κατά τη γενική εισαγγελέα E. Sharpston, οι αιτούντες καθεστώς πρόσφυγα που διατείνονται ότι διώκονται λόγω του ομοφυλοφιλικού προσανατολισμού τους δύνανται να αποτελέσουν «ιδιαιτέρη κοινωνική ομάδα» κατά το προσφυγικό δίκαιο της ΕΕ

Ναι μεν αυτή καθ' εαυτή η ποινικοποίηση της ομοφυλοφιλικής δραστηριότητας στη χώρα καταγωγής δεν αποτελεί πράξη διώξεως, πλην όμως οι εθνικές αρχές πρέπει να εξετάζουν αν ο συγκεκριμένος αιτών κινδυνεύει να υποβληθεί σε πράξεις που χαρακτηρίζονται ως πράξεις διώξεως

Οι X, Y και Z είναι υπήκοοι αντιστοίχως της Σιέρα Λεόνε, της Ουγκάντα και της Σενεγάλης. Είναι και οι τρεις ομοφυλόφιλοι και ζητούν καθεστώς πρόσφυγα στις Κάτω Χώρες, διατεινόμενοι ότι έχουν βάσιμο φόβο διώξεως στις χώρες καταγωγής τους στηριζόμενο στον γενετήσιο προσανατολισμό τους. Συναφώς, ομοφυλοφιλικές πράξεις είναι ποινικά αδικήματα στις τρεις αυτές χώρες και μπορούν να οδηγήσουν σε σοβαρές ποινές που κυμαίνονται από βαριά πρόστιμα μέχρι στέρηση της ελευθερίας, και σε ορισμένες περιπτώσεις μέχρι ισόβια κάθειρξη.

Κατά μια ευρωπαϊκή οδηγία¹, η οποία παραπέμπει στις διατάξεις της Συμβάσεως της Γενεύης², ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν μπορεί ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να απολαύει της προστασίας της χώρας αυτής, δύναται να ζητήσει καθεστώς πρόσφυγα. Στο πλαίσιο αυτό, τέτοιες πράξεις διώξεως πρέπει να είναι λόγω της φύσεως ή της επαναλήψεώς τους αρκούντως σοβαρές ώστε να συνιστούν σοβαρή προσβολή βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το ολλανδικό Raad van State, το οποίο δικάζει σε τελευταίο βαθμό, υπέβαλε στο Δικαστήριο τρεις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως οι οποίες αφορούν την αξιολόγηση αιτήσεων να παρασχεθεί καθεστώς πρόσφυγα βάσει των διατάξεων της οδηγίας. Το εθνικό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα υπό την έννοια της οδηγίας οι υπήκοοι τρίτων χωρών που είναι ομοφυλόφιλοι. Επιπλέον, ερωτά κατά ποιον τρόπο πρέπει οι εθνικές αρχές να αξιολογούν, στο πλαίσιο αυτό, τι συνιστά πράξη διώξεως σχετικά με ομοφυλοφιλικές δραστηριότητες και αν καταλήγει σε δίωξη η δυνάμενη να οδηγήσει σε στέρηση της ελευθερίας ποινικοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών στη χώρα καταγωγής του αιτούντος.

Με τις σημερινές προτάσεις της, η γενική εισαγγελέας Eleanor Sharpston προτείνει στο Δικαστήριο να κρίνει, πρώτα απ' όλα, ότι οι αιτούντες καθεστώς πρόσφυγα που έχουν ομοφυλοφιλικό προσανατολισμό δύνανται, αναλόγως των συνθηκών στη χώρα καταγωγής τους, να αποτελέσουν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα υπό την έννοια της οδηγίας. Κατά την άποψή της, το γράμμα της οδηγίας δείχνει ότι ο νομοθέτης της ΕΕ έδωσε το σαφέστερο δυνατό στοιχείο ως προς το ότι τα

¹ Οδηγία 2004/83/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12).

² Σύμβαση περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [United Nations Treaty Series, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)] και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954. Συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967.

πρόσωπα που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τον γενετήσιο προσανατολισμό όντως δύνανται να είναι μέλη ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας. Στη συνέχεια, στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να αξιολογήσει αν μια τέτοια ομάδα έχει «ιδιαιτέρη ταυτότητα», στην περίπτωση της χώρας καταγωγής κάθε αιτούντος, «διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο».

Κατά την κα Sharpston, αυτή καθ' εαυτή η ποινικοποίηση μιας ομοφυλοφιλικής δραστηριότητας δεν αποτελεί πράξη διώξεως υπό την έννοια της οδηγίας. Αντιθέτως, στις αρμόδιες εθνικές αρχές απόκειται να εκτιμούν αν ο συγκεκριμένος αιτών κινδυνεύει να υποβληθεί είτε σε πράξεις που λόγω της φύσεως ή της επαναλήψεώς τους είναι αρκούντως σοβαρές ώστε να συνιστούν σοβαρή προσβολή ανθρωπίνων δικαιωμάτων είτε στη σώρευση διαφόρων μέτρων, στα οποία περιλαμβάνονται προσβολές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία ομοίως είναι αρκούντως σοβαρή ώστε να θίγει τον αιτούντα. Υπό το πρίσμα των συνθηκών που υπάρχουν στη χώρα καταγωγής του αιτούντος, οι εθνικές αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο και τη συχνότητα διώξεως, τη βαρύτητα της κυρώσεως που συνήθως επιβάλλεται και οποιαδήποτε άλλα μέτρα και κοινωνικές πρακτικές στα οποία ο αιτών εύλογα μπορεί να φοβάται ότι θα υποβληθεί.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως του αν η ποινικοποίηση της εξωτερικεύσεως του γενετήσιου προσανατολισμού είναι πράξη διώξεως, η γενική εισαγγελέας είναι της γνώμης ότι η οδηγία δεν διακρίνει μεταξύ δημόσιας ή ιδιωτικής εξωτερικεύσεως του προσανατολισμού αυτού. Επιπλέον, κατά τη γενική εισαγγελέα, δεν δύναται να αναμένεται ο αιτών άσυλο να επιδείξει συγκράτηση ή να αποκρύψει τον γενετήσιο προσανατολισμό του για να αποφύγει δίωξη στη χώρα καταγωγής του. Περαιτέρω, η γενική εισαγγελέας θεωρεί ότι θα οδηγούσε σε αυθαιρεσία το να λεχθεί ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ διαφορετικών μορφών εξωτερικεύσεως του γενετήσιου προσανατολισμού ενός ατόμου, ή μάλιστα περιπτώσεων εξωτερικεύσεως που δεν είναι σεξουαλικές πράξεις ή πράξεις αγάπης. Τέλος, σε μια περίπτωση όπου οι φερόμενες πράξεις διώξεως στη χώρα καταγωγής καταλαμβάνουν τόσο τους ομοφυλόφιλους όσο και τους ετεροφυλόφιλους, στις εθνικές αρχές θα απόκειται να εξετάσουν αν ο αιτών κινδυνεύει να στοχοποιηθεί από πράξεις διώξεως ή από τη σώρευση διάφορων μέτρων, που λόγω της φύσεως ή της επαναλήψεώς τους είναι αρκούντως σοβαρές ώστε να συνιστούν σοβαρή προσβολή βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να θέσουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να λύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582